Published December 29, 2017 Klapalekiana, **53**: 391–394, 2017
ISSN 1210-6100

Vladislav Malý – čestný člen České společnosti entomologické

Vladislav Malý se narodil v roce 1944 v Praze, vychodil základní školu a v roce 1964 poté absolvoval Odborné učiliště spojů, obor spojový montér. Po vyučení se přihlásil na večerní jedenáctiletou střední školu. Po maturitě studoval na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, avšak studium ze zdravotních důvodů nedokončil. Rodák ze Žižkova, v letech 1963–1969 bydlel v Bělé pod Bezdězem a od roku 1969 žije v pražském Podskalí. Má dvě dospělé děti.

Cesta amatérské entomologie

Od malička choval lásku k přírodě, zejména k hmyzu. K tomu se váže historka z Vláďova raného dětství, kdy na jakémsi pobytu v ozdravovně při návštěvě rodičů nebyl malý Vladislav k nalezení. Až jej posléze objevili na louce daleko od ostatních dětí, jak pozoruje berušky (asi správně sluníčka). Říkáte si teď jistě, něco takového jsme zažili jako malí taky, ale právě proto se někteří z nás stali posléze členy entomologické společnosti.

Zásadní zlom byl pro Vláďu objev knížky prof. Jana Obenbergera „Kapitolky o broucích", kterou přečetl ve svých čtrnácti letech (1958). Na základě toho navštívil posléze restauraci Černý pivovar, kde se tehdy entomologové každý týden scházeli.

V patnácti letech (1959) se pak stal na doporučení dr. Leopolda Heyrovského členem Československé entomologické společnosti. Jak sám říká, nejvíce jej v té době při diskusích v entomologické hospodě ovlivnili tehdejší velikáni, jako např. pánové Roubal, Fára, Likovský, Obenbeger, Mařan nebo Schwarz. Ze začátku sbíral motýly, posléze brouky, posléze převážně brouky vrubounovité neboli listorohé, což mu zůstalo dodnes. Jeho soukromá sbírka je dnes obrovská, moderně uspořádána, vědecky nesmírně cenná.

Cestování a lov hmyzu, atavismus entomologů

Tento dobrodružný fenomén se projevil u Vládi naplno v roce 1961, kdy se zúčastnil Entomologických dnů v Lednici na jižní Moravě, téhož roku pak s manželi Slámovými exkurze na Slovensko (Vysoké Tatry a Vihorlat). Následovaly pak už expedice do zahraničí, ze kterých vybírám na tomto místě jen některé, snad ty nejdůležitější:

– mnohokrát Bulharsko (poprvé v roce 1970), kde se seznámil s Dimitarem Kantardžievem, budoucím pracovníkem bulharské akademie věd, se kterým se posléze podílel na průzkumu unikátní delty řeky Ropotamo;

– Alžírsko (1972) spolu s herpetologem Petrem Šmerákem (jejich sběry obojživelníků a plazů z této expedic jsou uloženy v Národním muzeu);

– střední Asie (dva zájezdy jako vedoucí 1975 a 1979, s cestovní kanceláří ČEDOK);

– Mongolsko (1984, opět jako vedoucí, tentokrát s cestovní kanceláří Sporturist) – u těchto zájezdu je zajímavé, že byl schopen a ochoten zajistit lovecké výlety nejen sobě ale i dalším lovcům;

– střední a Jižní Amerika: Mexiko (7x), Argentina, Ekvádor, Kolumbie, Panama;

– Austrálie (2x).

Obr. 1. Vladislav Malý a Uluru (Austrálie) 2008.

Vědecké publikace

Vladislav Malý se autorsky zatím podílí na 11 vědeckých publikacích (první z nich ve spoluautorství se mnou je z roku 1993 a je věnována faunistice listorohých brouků Bulharska). Další pak většinou vznikly na základě dlouholeté spolupráce s předními odborníky na skupinu vrubounovitých brouků (např. Henry F. Howden, Oleg Kabakov, Patrick Arnaud, Bruce Gill nebo Marc Soula, od nás pak zejména Svatopluk Pokorný, Jan Schneider a já).

Ochrana přírody

Inventarizačními průzkumy přispěl ke zřízení chráněného území Velký a Malý Bezděz (viz publikace v časopise Ochrana Přírody, 1966). Dále se podílel na inventarizačních průzkumech v oblasti Břehyňského rybníka (také 1966) a později (1966–1968) i na několika lokalitách v Českém krasu a také v německém chráněném území Serrahn (oblast Neustrelitz) (80. léta).

Spolková činnost v teraristice (chovatelství)

Co si ale myslím, že je pro Vláďu příznačné, výjimečné a pro nás nejpřínosnější, je schopnost a obrovská ochota věnovat se spolkové činnosti. Tato obecně velmi prospěšná činnost se u Vládi neprojevila jen v entomologii, ale i v jeho dalším koníčku a to je teraristika neboli obojživelníci a plazi v lidské péči. V 80. létech letech minulého století byl předsedou teraristické sekce základní organizace Československého svazu chovatelů 02/5 TERA, posléze teraristické chovatelské organizace EntoTera 1986 až 1990. Organizace tehdy pořádala přednášky, aktivy a především výstavy terarijních zvířat, které nikdy nebyly komerčně zaměřeny.

Obr. 2. Jubilejní 50. „Mezinárodní setkání sběratelů hmyzu“ (Praha, 5. března, 2016), zleva doprava: Jakub Rolčík, Vladislav Malý, Jan Schneider, Jan Horák, Jan Farkač, Petr Zábranský, Jan Hron, Sergej Murzin a Eric Jiroux (foto Vladimír Vrabec).

Mimochodem, když jsem se zeptal Vládi, co považuje za svůj největší chovatelský úspěch, dostal jsem odpověď, že je pravděpodobně prvním u nás, kdo na konci 60. let minulého století rozmnožil štíry z rodu *Buthus* z Afghánistánu (publikováno v časopise Akvárium a terárium) a také želvy řecké. Já považuji za velké obohacení našeho chovatelství Vláďův odchov zlatohlávka *Pachnoda savignyi* (původem z Alžírska, z roku 1972). Byl to jeden z prvních „tropických“ zlatohlávků, kterého jsme mohli jako kluci doma chovat.

Spolková činnost v entomologii

Jedním z projevů entomologické spolkové činnosti jsou výměnná setkání (neboli burzy spojené s výměnou či prodejem hmyzu), tak tomu je a bylo od nepaměti i u nás. Vláďa přejal štafetu organizace těchto setkání v říjnu roku 1986. Tak to zůstalo až do současnosti, kdy loni na jaře tato akce oficiálně nazývaná „Mezinárodní setkání sběratelů hmyzu“, neoficiálně pak „Velká burza Malého“ oslavila padesátiny (obr. 2). Nemusím jistě zdůrazňovat jak obrovský význam má existence akcí tohoto typu pro amatérské entomology, profesionální entomology a širokou odbornou veřejnost.

Výše uvedený text byl přednesen jako laudatio k volbě Vladislava Malého čestným členem České společnosti entomologické, 3. prosince 2016.

David Král

Obr. 3. Oslavy 70. narozenin Henryho F. Howdena (Canada, Ottawa, v domě Howdenových, 23 Trillium Avenue, 19. srpna 1995), zleva doprava, odshora dolů: Henry F. Howden, François Génier, Patrick F. Arnaud, Vladislav Malý, Bruce Gill, Aleš Smetana, Anne T. Howden a Pat Sullivan.

BIBLIOGRAFIE

KRÁL D. & MALÝ V. 1993: New records o f Scarabaeoidea from Bulgaria. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **57**: 17–29.

KRÁL D., MALÝ V. & SCHNEIDER J. 2001: Revision of the genera Odontotrypes and Phelotrupes. *Folia Heyrovskyana Supplementum* **8**: 1–178.

JAMESON M. L., RATCLIFFE B. C. & MALÝ V. 2002: Review of the genus Acrobolbia with remarks on its classification, and a key to the world genera of Cyclocephalini (Coleoptera: Scarabaeidae: Dynastinae). *Folia Heyrovskyana* **10 (1)**: 1–15.

HOWDEN H. F. & MALÝ V. 2005: Cryptoryctes tricornutus sp. nov. from the Northern Territory, Australia. *Canadian Entomologist* **137**: 274–277.

MALÝ V. 2006: A new species of Cyclocephala from Central America and descriptive notes on two species of Cyclocephala from South America. *Les Cahiers Magellanes, Hors Série* **22**: 1–11.

MALÝ V. & POKORNÝ S. 2008:Two new species of Coprophanaeus from Mexico and Costa Rica. *Les Cahiers Magellanes, Hors* Série **27**: 1–8.

MALÝ V. & MONTREUIL O. 2011: Un nouveau Scarabaeus Linné d'Arabie Saoudite. *Catharsius. La Revue* 4: 5–8.

KRÁL D., MALÝ V. & SCHNEIDER J. 2012: Enoplotrupes (E.) rhinoceros sp.nov. and E. (Tyrannotrupes) tyrannus subgen.nov., sp.nov. from India and Myanmar. *Les Cahiers Magellanes, Hors Série* **34**: 1–11.

KRÁL D., MALÝ V. & SCHNEIDER J. 2014: Odontotrypes (Odontotrypes) hubeicus sp. nov. from Hubei, China. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **78:** 213–217.

KRÁL D., MALÝ V. & SCHNEIDER J. 2015: Descriptions of four new Enoplotrupes from China. *Studies and Reports Taxonomical Series* **11**: 323–337.

KRÁL D., MALÝ V. & SCHNEIDER J. 2015: Descriptions of two new Enoplotrupes species from Kachin, Myanmar. *Folia Heyrovskyana, Series A* **23**: 37–46.